

Izbaja vsaki dan
udi ob nedeljih in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih
ob 9. uri zjutraj.
Pesnične številke se prodajo po 3 novč (6 stotink)
v mnogih tobakarnih v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici,
Kranju, Št. Petru, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu,
Ajdovščini, Postojni, Dornbergu, Solkanu itd.
Gene oglaševanje se računa po vrstah (široki 23 mm, visoke
2½ mm); za trgovinske in obrtne oglaševanje po 20 stot.;
za nemrtnice, zahvale, poslanice, oglaševanje denarnih zavodov
po 50 stot. Malo oznana po 3 stot. beseda, najmanj pa
po 40 stot. — Oglaševanje sprejemata inseratni oddelek uprave
Edinosti. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je mod!

Naročna znaka

za vas leto 24 K, pol leta 12 K, 3 meseca 6 K. — Na
naročbe brez dospolane naročnine se uprava ne ozira.
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrančizovana
pisma se ne sprejemajo in rokopis se ne vracajo.
Naročno, oglase in reklamacije je potreben uprava lista.

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Naredni dom.)
Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik
konsorcijskega lista „Edinost“. — Natisnja tiskarna konsorcijska
lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti, st. 18.

Poštne-krajinščeni račun št. 841.C.

TELEFON št. 1157.

Pisma iz Prage.

(Izviren dopis).

Dne 26. januvarja 1906.

Na sosednem bojišču k češanskemu je bil v davnih dneh postavljen kamenit križ pričujoči o slepem junaku Ivanu, češkem kralju. Ali v teku mnogih stoletij ga je ogledal noben čas in pretil mu je pogin. Tako bi bil poslednji spomin na Ivana, krono viteštvac, izgoljil s površa zameljskega. Znan slavist in veren prijatelj Čehov, Luis Leger, profesor pariškega vseučilišča in člen francoske znanstvene akademije, je pred par leti obiskal mesto, v katerem se je odigrala za Francijo tako tragična bitka, in ko je opazil sesulost čeških križev, ga je to boljino dirnilo. Leta 1902, na celavi stoletnice rojstva francoskega pesnika Viktorja Hugo, predgovoril je Luis Leger v navdušenih besedah taketo:

Nad 30 let je minilo od dobe, od kar so bila zadana francoskemu narodu najhujša res, kar obstoji. Bila je to francosko-pruska vojna. Molčals je Evropa, trepetajoča pred zasege pijano Prusijo, in samo en edini glas je protestoval proti bombardiranju Pariza proti grozni moritvi. Bil je to glas, ki je razkonal dajnega deželnega zbora češkega. Takrat je rekel Leger: »Bil sem v Pragi. Ne samo političar zastopava na češkem, so v tem izjavljala svoje simpatije znam Francozom, da, tudi posamežniki, in nikdar se posabim, kako ginjeni so bili francoski ujetniki, umaknivši se v trdjav saških, pruskih in bavarskih, ki so bili z navdušenjem vesprejeti od čeških domoljubcev. Čudeči se, da so v sredini Europe, ki so jo smatrali za sovražno, našli vernih prijateljev Francije. In Leger je navel celo vrsto spominov. »Da!« je rekel. »Čehi so nam bili vedno plemenito naklonjeni, kakor da so nam bratje, in s Čehi nas spajajo davne vezi, ki so — žllobog! — danes precej posobljenec. In na to je Leger ogajevito pripovedal, kako je pred 500 leti v Kreščku, ko je bila Francija preplavljena z sovražnimi voji, padel kralj, edini kralj, ki je kadaj padel za Francijo, stari Ivan, kralj češki, ki je bil blažen, da se je mogel vreči v najgroznejšo morilno borbo. In Leger je nadaljeval: »Obiskal sem nedavno to bojišče v Kreščku in z bolestjo v srcu sem opazil, da raspadajoči spomenik ne odgovarja junaku Ivana, kralja češkega, da ni poplačan dolg hvalenosti, ki veče Francose.« Takrat so vse navzoči obljudili, da bo v Kreščku postavljen dostojen spomenik.

Francisci so izpolnili svojo obljubo. Na trgu mesteca Krščak (Crey) je bil postavljen spomenik Janu Luksemburškemu, kralju češkemu in viteški

sodrugom, ki so padli 26. avg. 1346. za Francijo. Ta spomenik je bil Andrassyje je bil izjavil, da ne more prevzeti svedčenstvo odkritka v minoli jeseni v novembrovem ministerstvu. In že je odklopnost potomev naroda, kateremu kralj Androssy, je naravnost, da odklanja tudi je bil slepi Ivan, in posvečen spominu ogrske koalicije poziv, da bi oaa vsprijela daljših vekov.

Starobelji češki križ, ki je bil baje po avdijenciji grofa Androssyja postal položaj bresupan. Izlasti da je tamkaj vse razburkovan je izdahnil češki kralj, prenešen je jeno proti gori omenjenemu vladnemu komu sedaj na gomilo na krasnem mramornem ničku.

V spominu mi vstajajo besede prvaka hrvaških pevcev, P. Preradovića:

»Samo narod, koji mrtve štuje,
na budučnosti svojoj snuje!«

Carinska vojna med Avstro-Ogrsko in Srbijo

»Petersburški Vedomosti« so priobčile dopis iz Št. Štev., ki ima za predmet avstro-ogrski spor. Dopisnik izvaja nastopno: Vprašanje je, kateri so bili vzroki, ki so provzročili, da je Avstro-Ogrska s tako energijo protatirala proti srbsko-bolgarskem dogovoru? Zakaj je Avstro-Ogrska v svoji zadnji noti zahtevala od Srbije, naj se ista odpove pogodbi, ter je napravila iz nje conditio sine qua non za nadaljevanje pogajanj za sklepanje nove trgovinske pogodbe (med Srbijo in Avstro-Ogrsko)? Avstrija je sama privrednega zagrijala, ki je doslej prikrivalo nje na Balkanu. Dokazala je vsemu svetu, da je celi svet politike na Balkanu (čepravno pa oficijelno izdaja za glavno oporo reda in miru na balkanskem polotoku), da se ohranita neprestano vrvesje in konična anarhija, ki n-j nikdar ne prenehatata. To je ta država dokazala s tem, da nasprotuje sbljevanju Srbije in Bolgarije, v katerem moremo razumni in razodni ljudje videti le element mira in reda na balkanskem polotoku. Ako bi bil mir na Balkanu Avstro-Ogrski res tako dragocen, teden bi moral poskrbiti sbljevanje Srbije in Bolgarije. Menila je, da carinska zvezna utegne prestati stopinja na potu do politične in vojaške zvezne med obema državama, in zato se bori jemanja davkov izročajo »c. kr. namestništveni svetovalcu v Trstu«, dojeli dostopai

Ogrska kriza.

Torej zopet — nič. Tako zatrjava vsaj vsa poročila, da tudi zadnje potovanje grofa Androssyja na Dunaj ni bilo kronano tistim vsebom, kakor so pričakovali tisti krog, ki so že napovedovali, da je razvoj ogrske krize krenil na bolje. Iz uradnega poročila o avdijenciji grofa Androssyja pred cesarjem dozajemo, da osirom na zakonito zajamčeno enoto vodstvo skupne armade cesar po svojem prepričanju ni bil v položaju, da bi ugodil zahtevam in željam grofa Androssyja.

Izročim v pismu kar sem ti rekel na svoja usta. Benečanu je kaj ugajala ta vnešena hvalačast Hrvajina ter ga je ohrzbrila v slednje besede.

— Svetovalstvo se bo veselilo na tvoji prijaznosti. Nu, ko si nam toliko odprli svoje sreca, dopusti, da te nekaj vprašam.

— Vprašaj le, gospod Badoer!

— Ti več, sveti gospod, da Benečan:

ni naš poklic. Večč smo sicer res tudi

oročju, a imamo ga v obilici, imamo celo smrti kralja vojevitnika v nemirjala furija

dosti novih pušč, ki se užigajo. V plačilu nezadene vojne vas obali jadranske?

Bodočnost vojske, dobro izveščane; naši naslednik Tvrđkov sledil stopinjam pokoj-

vojskodje so juški na glasu po Italiji, a nika?

beneške ladje so prve na morju. Ali vendar

ni naš poklic. Kaj hočeš? Trgovali smo,

sabili pač na vseko besedo Benečana:

— Res je, je potrdil Hrvoja, ki je jako

ljubijo mir. Kaj hočeš? Trgovali smo,

sabili pač na vseko besedo Benečana:

— Prosim te torej, bo-li tudi sedaj, po

nečem, česar ne morem vedeti, ker bodočnost ni raskrita pred očmi smrtnih ljudij.

— To je, je pripomnil Benečan zvito,

bodočnost je vsekako znana tistem, ki jo

mir in donča škodo deželi. Pokojni gospod ustvarja, a bodoči dnevi Bosne so v tvoji

kralj Tvrđko je bil nekako nemirne duše in rok, vojvoda!

je hotel dalje in dalje rastenati svoja krila;

in da ga ni skušila snart, bilo bi v tem letu

— Morda se motiš.

— Nikar tako, vojvoda. Jaz vem vse

— Narod ne bo volil kralja bres

gaila nad Turke.

Mi smo zahtevali le emancipacijo okolice, dočim sedanji namestništveni odlok tudi glede mesta odjemlje magistratu posle prenešenega delokroga. Dotični razglas c. kr. namestništva od dne 29. januvarja t. l., ki ga prinaša včerajšnji »Osservatore Triestino«, se glasi:

Na podlagi § 128 odstavek 2, ustave državno neposrednega mesta tržškega od 12. aprila 1850 drž. zak. štev. 139, odredila je vlada glasom odloka c. kr. ministarstva za notranje zadeve z dne 23. januvarja 1906, štev. 9016, M. I. ex 1905, odašno glasom odloka c. kr. ministarstva za nauk in bogoslovlje istega dne, štev. 160 K. U. M., da se mestnemu magistratu tržškemu odzvemo od njega do sedaj v prenešenem občinskem področju oskrbljeni posli političnih oblasti I. instance kakor tudi mestnemu magistratu tržškemu v smislu točke 4, ministralne naredbe od 10. februarja 1869, drž. zak. štev. 19, poverjene zadeve okrajnega šolskega nadzorstva, in da se ti posli v prihodnje opravljajo po posebnem v to postavljenem namestništvenem svetovalcu, kateremu bo naslov »c. kr. namestništveni svetovalce v Trstu«.

— C. kr. namestništveni svetovalci v Trstu prevzame tudi opravila javne varnosti in policijskega nadzorovanja oskrbljene do sedaj od c. kr. namestništvenega poverjenika za tržško okolico.

V napravah obstoječih v Trstu glede davčnih zadev se s tem ničesar ne premeni.

Ta naredba stopi v veljavo dne 12. februarja 1906.

C. kr. namestnik:

Hohenlohe l. r.

+ Ferdinand Jonke, župnik v sv. Križu je umrl včeraj ob 10. uri predpudno po devetdesetih mučnih bolezni. Pokojni župnik je podlegel hudi pljučnici v naslednji močni dob: 34 let. P. v. m.!

Nekaj zanimivosti iz življenja pokononika Karabaića. V »Naši Slogi« čitamo:

Zadne dni svojeda življenja nam je pričeval blagopokojni kanonik Karabaić razne dogodke iz prve dobe svojega urejanja našega lista »Naši Slogi«. Jeden glavnih in stalnih sodelnikov tega lista je bil nepozabni naš škof Dobrilis. Točno je pošiljal svoje vesti, dopise ali članke iz Poreča v Trst za vsako številko lista. A ne le, da je dopisoval za list, ampak je tudi dejal uredniku in njegovim sodelnikom v Trstu svede in napotke, kako naj pišejo in kako naj začemu narodu v Istri predstavljajo njegove nasprotnike, naj so bili že to ali Italijani, ali vladni kregi, v Trstu ali na Dunsju. Odločen je odkrit.

tebe. Katerega hočeš označiti narodu, ali bolje rečeno, gospodi?

— Bosanska gospoda bodo menda našli spletne dogodke iz prve dobe svojega urejanja našega lista »Naši Slogi«. Jeden glavnih in stalnih sodelnikov tega lista je bil nepozabni naš škof Dobrilis. Točno je pošiljal svoje vesti, dopise ali članke iz Poreča v Trst za vsako številko lista. A ne le, da je dopisoval za list, ampak je tudi dejal uredniku in njegovim sodelnikom v Trstu svede in napotke, kako naj pišejo in kako naj začemu narodu v Istri predstavljajo njegove nasprotnike, naj so bili že to ali Italijani, ali vladni kregi, v Trstu ali na Dunsju. Odločen je odkrit.

Tako je tako, vojvoda slavni, jo odobraval Badoer, kimaje z glavo. Tam nam sedi kuga za vratom, od Turkov nam grozi poguba.

— In ne dvomim, je rekel Hrvoja, da bo prejšnja republika zlatom in žolesom na pomoč kraljevinu bosanski, ko bi se vzdi-

(Prileg še.)

kakor je bil proti narodnim sovražnikom, stranke, in za gosp. Pitacco, kakor predstavni znali pisati metaforički ampak je izraščal vitalja eae skupine volilcev je povsem pravilno, da brašna interese stranke, se gospoda Sandrinelli, župana tržaškega, pa — ne! In ker smo videli — pravi »Lavoratore« — da so oficijalni nacijonalisti molčali, sta eksekutiva in politični odbor socijalistične stranke sklenila zahtevati rasgovor z gospodom županom. Tak rasgovor sta imela z gospodom županom sodruga Oliva in Pinguentini. Rasgovora sta bila našreč dva. Na prvem sestanku je izjavil župan Sandrinelli, da se mora poprej posvetovati z dr. Venezianom in dr. Pittaccem, prednjo odgovor.

Na drugem rasgovoru pa je izjavil dr.

Sandrinelli, da ne more dati nikakega pojasnila, ker so bile prijave, ki so jih podali ministri o volilnih sistemih, z a u p n e g a z n a č a j a.

Odpolanca socijalistične stranke sta odgovorila, da moreta kakor zastopnika močne stranke zahtevati, naj se jima pove, kaj je šel župan priporočat na Dunaj v imenu mesta?

Zupan je bil v vidni zadregi in je odgovoril, da njegove besede so bile v temi zvezri z »zupnimi izjavami« ministrov, da torej ni avtoriziran v to, da bi podajal kakje izjave.

Odpolanca socijalistov sta opozarjala župana na razliko med njegovim (kakor župana) in pozicijo njegovih dveh tovaršev na potovanju na Dunaj. Ker pa župan le ni hotel dati nobenega pojasnila glede pogovora o volilnih sistemih, sta mu odgovorila odpolanca, da njegov molk pomenja, da je zastopal stališče, nasprotno pravcem in interesom delavskih slojev.

Nekako pritižen ob steno je menil župan, da njegov razgovor z ministri, je bil le akademičen. Odpolancema socijalistov — tako zaključuje »Lavoratore« svoje poročilo o pogovoru z županom — ni preostalo druga, nego da sta protestirala in izjavila, da bo socijalistična stranka izvajala posledice.

Potem piše »Lavoratore« še nekoliko komentarja, kateremu se mora odločno upreti tržaška slovenska narodna stranka. »Lavoratore« trdi, da vsa buržoaziske stranke v Avstriji delajo na to, da bi zmanjšale demokratično in proletarsko vrednost volilne reforme. Če bi bil pisal isrečeno le na adreso stranke, ki jo zastopata »Piccolo« in »Independent«, da se nje moč opira le na čm očjo volilno pravico, bi bil pisal resnico. Če pa piše to na adreso vseh »meščanskih« strank, torej tudi na adreso slovenske narodne stranke v Trstu, potem pa ne odgovarja resnici. Slovenska narodna stranka lahko kliče vse sodobni naš svet za pričo, da je odkrito, lojalno, brezpogojno in brez vsach zavratnih namenov nastopila za splaščo in enako volilno pravico. Ponosno pa amemo povdarijati, da je ravno iz tabora naše stranke bil v Trstu povzdignut na prvi glas za to, za kar nastopa danes tudi »Lavoratore« — in mi nu štejemo to v priznanje in v zaslugo — za proporcionalni in volilni sistem!! Mi bi priporočali voditeljem socijalne demokracije — ia to v imenu velike stvari, ki je nam istotako prišlo kakor nujim — naj ne obsojajo tako pavšalno, ker s tem zadevljajo tudi njih, ki — imajo dobre namene.

Kar se dostaja števila poslanec — pravi »Lavoratore« — ni trebalo, da gospod župan še le pojasnjuje legitimne aspiracije Trsta. Župan si more domnevati, da je zastopal te aspiracije, zahtevanje, da število zastopnikov Trsta ostane nespremenjeno in ga ne radno zagroženo skrčuje.

Ali drugač se nam kaže stvar, kar se tiče volilnih sistemov. Tu se nazori cepijo, tu so si različna sile v navskrižu, tu se zapušča polje mestno in se stopa na polje stranke. Zato je »Lavoratore« hitro stavil vprašanje, v čem da so sestajale te legitimne aspiracije mesta? Ali se hoča dalje — aspiracije zastopnika, v katerem bi se resnično zrealili odnški med različnimi nasprotujemimi si socijalnimi silami v našem mestu, identificirati z aspiracijo le eae stranke (go spodoljne našreč) in udušiti druge?!

Na to vprašanje ni dobil odgovora v narodnih (italijanskih) listih. »Piccolo« je zabil in zabil le žrebnejša števila poslanec, trdovratno pa molči o glavnem vprašanju: o sistemu, po katerem naj bi se vršile volitve.

In sedaj izjavlja »Lavoratore«, da z Trst bi bil jedino primeren proporcionalni sistem, volitve na eno listo, ker le ta bi dajal fotografijo resničnosti. (Opozarjam, da je dr. Rybar že na velikem javnem shodu priporočal za Trst proporcionalni volilni sistem. Op. ur.) Ia kaka je ta resničnost? Ta — pravi »Lavoratore« — bi bila ta, da bo delavski sloj (Tu pa je treba umeti seveda delavcev vseh vrst. Op. ur., Ed.) tvoril ogromno večino prihodja volilne skupine. Ali ti delavski sloji so nejednakno razdeljeni po raznih delih mesta. Ne bi trebalo gotej drugega — pravi socijalistično glasilo —, nego da se mesto razdeli na okraje, ad usum delphini, tako, da bi se delavski masse porszelile po okrajih, kjer je buržoazija naj-kompaktna in stotine nasprotnih glasov bi udušile tisoče delavskih. Prebivalstvo tržaško ima torej neoporečno pravico, da se mu pove, vse potreba in najme v telefonsko centralo, kaj je župan tržaški Sandrinelli priporočal na takih moči ki bodo sposobne za vršenje Dunaju v imenu vseh meščanov. Povdarnjam svoje službe popoloma in — ne le za Lahko župan tržaški, ker ločujemo njegovo pozicijo od njegove misije, ki jo je imelo njegovo

časni važni dogodek sedanjih dnej. Zares srečai ljudje mi, ki živimo v teh časih, Za gospoda Veneziana kakor glavarja eae k-r bomo mogli svojedobno raznih vašnih

stvari, ki jih doživljamo, pripovedovati svojim otrokom, ki nas bodo pozno poslušali in zanimajo sledili pripovedanju.

Svetovno važen dogodek je bila nedavno dovršena rusko-japonska vojna se svojimi pretresujočimi in senzacionsnimi podrobnostmi ter se svojimi posledicami, ki bodo gotovo zelo ugodno vplivale na razvoj ruske države in drugih slovenskih narodov. In to iz dveh vrakov. Prvič se bodo interesi Rusije od sedaj naprej posili gibali na zahodu, kjer ima Rusija sokrnih narodov, ki potrebujejo njenе podpore; drugič pa se je v času vojne pojavilo z elementarno silo nezadovoljstvo z lastarim avtokratizmom in grijljim birokratizmom, ki sta toliko v notranji kolikor — in to še v veči meri — v vnanji politiki ovirala naravnega razvoja stvari. Ruska oficijelna diplomacija se bo morala zanimati za druge Slovanske, prisiljena v to po silni zahtevi ruskega naroda, zastopanega v gosudarstveni dumi.

Druži važen mednaroden dogodek je gospodarski konflikt med našo državo in Srbijo, ki nas Jugoslovane tudi zanima v visoki meri radi naših bratov Srbov in slovenskih narodov v Avstriji.

Potem imamo maročansko konferenco v Algesirasu, ki je bila sezvana za to, da povravnika kolizijo interesov francoskih in nemških v Maroku.

Kriza v Ogrski je tudi eminentno važen pojav, ki zamore eventualno preobraziti našo monarhijo.

Volitve v Angliji so prinesle veliko presenečenje, ker stranka, ki je bila doslej na krmilu, stranka tskoimenovanih unijonistov, je sijajno — propala ter pridejo na krmilo liberalci.

V notranji politiki Avstrije pa bodo prihodnje politične volitve velikanskega pomena za nadaljnji razvoj avstrijskih narodov, ako se bodo vršle na podlagi enake in splošne volilne pravice.

Kateri pa bo najvažnejši dogodek v narodnem življenju tržaških Slovanov v mesecu februarju?

To bo Veliki narodni ples tržaške slovenske mladine dne 11. februarja t. l., na katerega pride taka masa iz mesta in okolice, sestavljača iz bogatinov in delavcev, iz starih in mladih, da prekosí lansko maso.

Pripravljajte se torej vsi na ta ples, ki ima tako vsevišen namen: podpirati šolski družbi sv. Cirila in Metodija.

Iz trgovskih krogov. Prejeli smo: Veselje je čitati kako pridno vabita odbora za prireditve plesa za dne 1. in 11. februarja.

Res vso čast njima, saj tako tudi mora biti.

Za gotovo se pričakuje mnogo udeležbe, ker vsakdo ve, v kaki namen je določen čisti dobrček.

Ako se ne motim, čital sem v »Edinstvu« neko suno obvestilo, da se bo dne 4. februarja vršil ples »Trgovskega izobraževalnega društva«, torej bo morda tudi res.

Ta tradicionalni ples slovenskih trgovcev naj bi se vršil kar tako na suhem? Upamo, da ne.

Za ta ples, ki se je do sedaj odlikoval s svojo eleganco, redom in udeležbo, bi se moral pač vsaj kaj več naznani in vabiti na udeležbo.

Ples, ki ga prirede ugledni odec tržaške mladine, sta vredna brez prigovora veseljske podpore, a oni trg. društva tudi se sme začasti.

Znam je, da ta poslednji ima tudi blag namen: povsodobjanje izobrazbe trg. mladine.

V Trstu imamo okoli 200 slovenskih trgovcev, a koliko je teh narodno zavedenih?

Nočem soditi, ker krivda ni njih, temveč razmere so take, da se jim ni bilo možno izobraziti na narodno trgovski podlagi.

Danes stojimo že stopinjo više, da si še le malo; imamo že trgovsko šolo za vajence.

Da dosegemo do prave trg. šole, treba je pa še mnogo truda in kar je poglavito: denarja.

Ko bomo imeli pravo in redno trgovsko šolo, dobimo tudi iz iste pravih trgovcev, izučenih na narodno-trgovski podlagi.

Le na ta način morebit bo narečati trg. šol. v Trstu: saj glavno je: imeti bogato trgovino v narodnih rokah.

Vzemimo Nenaz za vse!

že postajajo veletrgovci! In tako se močajo ter narašča njihov kapital edino le potom trgovine.

Največ tvrdke kave in drugih strok so večinoma v nemških rokah; a tam, kjer je kapital, tam je moč! Denar je sveta gospodar.

Evo vam, da pridevam zopet k predmetu: »Trg. izobr. društvo« in njega priditev zaslužujejo podpore.

Torej odbor za prireditve plesa: zakaj ne dela nič reklame? Vabilo bi se morala že razpoložiti.

Za reklamo treba tudi skrbeti z obvezitvami.

Na delo! Ker škoda bi bila, sko bi bil izid neugoden.

Ti so trije plesi v blag namen! Oni, ki ne bodo mogli obiskati vseh treh, naj pridejo na dva, oziroma na jednega, ali pa naj vsaj plačajo vstopnico.

Želeči vsem trem mnogoštevilnega obiski klicem: na svidenje!

Koroško slovensko šoštvo. Za šolo v St. Rupertu pri Velikoveu so darovali razni dobrotniki in prijatelji za božično 1160 K in mnogo darov v blagu. — Pri zgradbi narodne šole v Št. Jakobu v Rožu so že zasedli s prvim delom. Dovažajo že kamen, pesek in les. Manjka pa še mnogo debarja.

Plesni venček, ki ga je minula sobota priredilo »Tržaško podporno in bralno društvo«, je bila lepa domača zabava. Udeležba sicer ni bila velika in bi se bilo v lepi dvorani »Trgovskega izobraževalnega društva«, v katerega prostorih se je vršil plesni venček, lahko ukalo še več lahkonogih plesalk in plesalev.

Plesne točke je vodil plesovodja gospod Umek z njega lastno spremnostjo.

Dasi taki plesi ne prinašajo gmočnih koristi, niso brez pomena, ker se udeleženci lepo po domaču veseli in kratkočasjo.

Da ni bila udeležba mnogoštevilnega, je bil kriv veliki reklamni ples, ki se je vršil tega večera in pa to, da se nešti ljudje pravljajo na veliki narodni ples, ki bo dne 11. februarja na korist družbe sv. Cirila in Metodija.

Za ples tržaških gospa opozarjam, da se loži in sedeži na galeriji od danes naprej prodajajo pri vratarju »Narodnega doma«.

To ni reklama, to je kri!

Pa žvrsta, lepa, mlada kri!

(Dalje.)

V. del.

Slušaj, slušaj kak doni,

Mlade nočice srbi.

Plesov bode za vse grade:

Za možake, starec, mlade;

Plesala se bo »mazurka«;

Ki navduši tudi Turka.

Če je ktera dama fina

Prekamod, — pa se monfrina

Za njo »vreže« da s'ji vstreže.

Tudi želja spolni se,

Če kdo hoče svoj lansj,

Ali o beršča jer iš,

Kjer se tol'ko ne spotič.

Ko bo valček, polka čvrsta

Na mladino pride vrata.

Dalje se odstranja beda,

Ko se pleše ples »Beseda«,

Ali naš »Ko lo« dične,

Ki takó je divno, mično.

Kar pa veseli zares,

To je naš »Slovenski ples«;

Umek naš ga komandira,

Veskedč naj paradira!

S tem pokaže, da Sloven

Tudi v plesu gre sa dan.

— Slava naš se Umku dà,

Ki je ples izumil te.

(Pa še nekaj pride.)

Nova ladijedelnica na Reki. Na Reki so pričeli graditi novo ladijedelnicu. Gradi jo delničko društvo »Danubius«. V ladijedelničici bo dela za tisoč delavcev.

Koledar in vreme. Danes: Martina, devet na mučenca; Dusišlav; Gordijana. — Jutri: Peter Nolasko, spoznavalec; Ursulaj; Divna. — Temperatura včeraj: ob 2. uri popoldne + 5° Celsius. — Vreme včeraj: oblačno.

Društvene vesti in zabave.

Ciril Metodijev ples tržaške slovenske mladine. Jutri, v sredo večer ob 8^{1/2} uri se zopet zbore širši odbor k važnemu posvetovanju. Vabljeni so vse lanski in letosški odborniki kakor tudi vse drugi, ki se do sedaj niso udeležili posvetovanju pripravljenega odbora. Na noge mladina, združimo se v složno delo, plačilo ne izostane — močno postajajo veletrgovci! In tako se močajo ter narašča njihov kapital edino le potom trgovine.

maego. Na svidenje jutri v restavracijski dvorani »Narodnega doma«.

Bralno in poveko društvo »Slavec v Klementjih bo imelo v nedeljo, dne 4. t. m. ob 2. uri popoldans v svojih prostorih v občinski hiši svoj redni občni zbor z običajnim dnevnim redom, na katerem je tudi volitev novega odbora.

Tržaška podružnica »Slov. planinskega društva« vabi svoje člane in njih rodbine na prvi pletoški popoldanski izlet k Brojnicam, ki so bo vršil v petek dne 2. februarja t. l.

Vspored: Odhod z vlakom južne železnice ob 12 uri 30 min. do Griljana. Od Griljana pa še k Brojnicam (Aurisina). Pohod in ogledovanje vodovodnih naprav tržaškega mesta. Od Brojnic pa sv. Križ. Povrat v Trst poljuben.

Na mnogočetvino udeležbo vabi planinskim pozdravom O d b o r.

Op. V službu jako neugodnega vremena odpade izlet.

II. Bistriško-Trnovske pretevljene gasilne društvo priredi v nedeljo dne 4. sredočna 1906. v dvorani hotela »Ilirija« svojo predpustno veselico.

Ker je štisti dohodek namenjen v prid zgradbi novega gasilnega doma, se bodo preplašila hvaleno vspremoma.

Povsko-društvo »Lipa« v Razvici bo imelo v nedeljo dne 4. t. m. svoj občni zbor z dnevnim redom: novgorod predsednika, poročila tajnika, poročilo blagajnika, eventualni predlogi, volitev novega odbora. Zbor se bo vršil v prostorih v hiši št. 131 pok. cerkvenika.

Z osirom na slabim gmotam položaj našega društva in pa na neke dogodke, ki so ravno kar više pri nas prosi odbor obile udeležbe, posebno pa od zavednejih naših mož. —

Darovi.

Iz Sežane nasm pišejo: Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metodija v Sežani je prejela naslovene darove:

Jakob Pegan iz Avbera nabraal na Silvestrovo pri Nabergoju v Tomaju 6 K. Ana Wicel iz Divača 1 K. Grahli iz Klasec 40 stot., Neimenovana 60 stot., Vekoslava Rebek 5 K. Gruntar 1. Josip Omers župnik 8 K. Josip Novak župnik 6 K.

V Divači nabraala gospa Wissel od sledečih: Fran Suša 2 K. Fran Škvarc kapelan v Škocjanu 2 K. Jakob Sedmak župnik v Divači 2 K. Vladimir Premrov železniški uradnik 1 K. Korča 1 K. Marija Eržen 1 K. Remus 1 K.

Ta podružnica bo imela svoj občni zbor dne 2. sredočna ob 3. uri pop. v prostorih sežanske št. 1.

Književnost in umetnost.

Iz 141. odborove seje »Slovenske Matice« v četrtek dne 19. januarija. — Zapniku Al. Kumerju v Stari Loki se priplača pravica do druge pomnožene izdaje »Olikanega Slovence«, ki jo misli prirediti za »Družbo sv. Mohorja«. (Ta sklep nasa je posebno zadovoljil, ker smo dobili ravno te dni dopis iz naše tržaške okolice, ki izraža željo, naj bi družba sv. Mohorja izdala nov natis te knjige, ali s primerno preurejeno vsebino, tako, da bo dobro služile izslasti našemu pripristem ljudstvu, da se bo znalo gibeti v raznih položajih, v kažejanju prihaja često v svojem življenju. S tem smo, mislimo, ustregli želji g. dopenika. Ured. »Edinstvo«.)

Rektoratu srbskega vseučilišča v Beogradu se je odpisala pismena zahvala za častni vspremoj društvenega zastopnika, od bornika A. Trstenjaka, ob otvoritvi zavoda dne 15. vinoteka 1905.

Kojige za 1. 1905. so v stavku in v tisku gotove. Društveniki jih prejmo po sedem. — Odobril se je po kratkem razgovoru bodoči knjižni program, ki se objavi po časopisih.

Sklonilo se je načelno ponuditi »Hrvatski Matici« knjižno zvezzo v tem smislu, da »Slovenska Matica« izda vsako leto po eno hrvatsko knjigo v obsegu 5—6 pol na svoje stroške, če »Hrvatska Matica« založi vsako leto na svoje stroške po eno slovensko. Ti knjigi naj bi se izdavalni pod imenoma »Hrvatske« — oziroma »Slovenske knjižnice«.

Društvenino je za lansko leto plačalo 2846, za predianško 2752 udov; od sedaj se je društvo pristopilo 247 udov na novo. — Tajač je na kratko pojassnil delovanje odsuka za izdavanje tehničkega slovarja.

Istočasno so se izrazile želje za ponatis Erjavčevih spisov in pa objavo Vrhovčevih še ne objavljenih spisov, o čemer naj prevendar kajžki odsek.

Razne vesti.

Grob patrijarha Evtimija. Iz Sofije poščajo: V Bačkovem samostanu pri Stanimaku, južno-vzhodno od Plovdiva, so natele na grob patrijarha Evtimija. Po porazu zadnjega bolgarskega carja Ivana Šišmansa Trnovskega, leta 1393, je sultan Bajazid traovske bojare pregasi v Malo Azijo, patrijarha Evtimija pa v Trakijo. Nedavno odkriti grob patrijarha Evtimija je prav za prav dvojen grob. V prvem so našli cerkvena oblačila patrijarha; na njih je bila svila popolnoma strohadsa, dočim so se kopnape in kovinske miti obranale; od sandalov so ostali le podplati. V drugem grobu pa so našli ležišče koste patrijarhovo, pokrito s črnim prahom. Črni prah je ostanki črne srajce, v katero je bil pokojni patrijarh oblačen kakor manih. Na desni strani kostja je postavljena cilindrična savita svinčena plošča, ki ima napis v cirilici: »Svete kosti Evtimija, prečasnega nadškofa mesta Traova in patrijarha Bolgarov 1404.«

Brzojavne vesti.

Sestanek na Reki.

REKA 29. Določen je dan za sestanek voditeljev ogriske koalicije s hrvatskimi, dalmatinskim in srbskimi poslanci. Sestanek se bo vršil dne 17. in 18. februarja t. l.

+ Danski kralj Kristijan.

KODANJ 29. Danski kralj Kristijan je danes popoldne ob 3. uri 40 minut, po kratki bolezni umrl.

Kristijan IX. kralj Danski, je bil najstarejši vladar v Evropi. Rojen je bil dne 8. aprila 1818. na gradu Gottorp pri Šlesviku, kakor četrти sin vojvode Friderika Viljema Pavla Lopolda Šlesvika-Holstins-Sonderburg-Glücksburškega. Po smrti očetovi († 1831) je bil vzezen na Dansko in se je od leta 1839 do 1841 učil na vseučilišču v Bonnu.

Dne 26. maja 1842 se je poročil z princessonjo Lujiso, tratio hčerkjo deželnega grofa Viljema Hesško-Kaselskega in princessonjo Lujoze Karloze Danske († 1864), sestre danskega kralja Kristijana VIII. V sled te ženitve se je princ Kristijan nastanil v Kodanju; leta 1837. je postal stotnik konjeništva in leta 1848. načelnik garde kavalerije. Leta 1848. je bil on edini princ rodbine Šlesvika-Holsteinske, ki je postal v danski vojni službi. Valed tega je danska vlada sklenila, da mu po smrti kralja Friderika VII., ki ni imel otrok, prekrbi prestolonasledstvo. V londonskem protokolu o 8. maja 1852. je bil določen kakor prestolonaslednik skupne danske monarhije in po zakonu o prestolonasledstvu od dne 31. julija 1853 proglašen kakor prestolonaslednik in princ danski. Po smrti kralja Friderika VII., dne 15. novembra 1863. je Kristijan IX. zasedel prestol skupne danske monarhije. Prvi njegov vladarski čin je bil, da je dne 18. novembra 1863 odobril skupno ustavo za Dansko in Šlesvik. Toda se dne 16. novembra 1863. je dodan princ Friderik Augustenburški proglašil kakor vojvoda Friderik VIII. Šlesvika-Holsteinskega. Kmalu potem so saško-hanoverske čete zasedle vojvodinji Holstein in Lauenburg, da izvršijo proti Danski ekskucijo nemške zaveze, sklenjeno že 1. oktobra 1863. Nato sta Avstrija in Pruska, podpirani od Anglije in Rusije, zahtevali, da umakne Danska ustavo od 18. novembra 1864. Danska vlada je obljubila sklicati državni zbor, da izvede to spremembo ustave zakonsko lajšaim potom. Ker pa se Danska ni hotela takoj umakniti iz Šlesvika, so avstrijake in pruske čete prekorakile reko Eider ter zasedle vojvodino Šlesvik in vso dansko pokrajino Iutland. Ker je londonska konferenca, ki je trajala od aprila do junija, bila brezvredna in ker se danska ni imela nadejati nobene vrnitve pomoči, je kralj odločil nacijonalno ministerstvo ter 11. julija pozval konservativni kabinet, ki je pričel z Avstrijo in Prusko mirovno pogajanje. V mirovni pogodbi od 30. oktobra 1864. se je Danska odpovedala vojvodinam Šlesvika-Holsteina, in Lauenburga. Dne 26. maja 1892 je praznoval kraljevi par slato poroko. Iz tega sakona so se rodili trije sinovi in tri hčere: 1) Prestolonaslednik Friderik — sedaj kralj Friderik VIII., poročen dne 28. julija 1869 z princessonjo Lujiso, hčerjo švedskega kralja Karola XV.; 2) princessonja Aleksandra, rojena 1. decembra 1844, sedanja an-

gleška kraljica; princ Viljem rojen 24. decembra 1845. leta, grški kralj pod imenom Jurij I.; 4) princessonja Dagmar, rojena 26. novembra 1847, poročena dne 9. novembra 1866 z ruskim prestolonaslednikom Aleksandrom, pozneje carjem Aleksandrom III.; 5) princessonja Tisa, rojena 29. sept. 1853, poročena z vojvodo Kumberlandskim; 6) princ Valdemar rojen 27. oktobra 1858, poročen z princessonjo Marijo Orleanskou. Kralj znano, je nedavno pod imenom Hakon IX. zasedel norveški prestol usuk pokojnega kralja Kristijana IX. in sin sedanjega kralja Friderika VIII.

KODANJ 29. Ko kralj Kristijan danes predpoludne dovršil velike avdijence, kakor je običajno vsak pondeljek, se je čutil trudnega ter je šel v posteljo, da pred obedom malo počije. Carica-vdova ruská se je ob 3. uri podala k kralju; ker se isti ni počutil dobro, je carica-vdova pozvala člene kraljeve rodbine. Ob 3. uri 40 minut je kralj mirno prem nul.

KODANJ 29. Ko se je seznašla vest o smrti kraljevi, je predsednik zaključil sejo Folketinga.

DUNAJ 29. Takoj ko je dospela vest o smrti kraljevi, se je ministerški predsednik baron Gautsch podal k danskemu odpoljanemu Ahlefeldtu, da mu izradi sošalje.

+ Ante Flego.

BUZET 29. Tukaj je umrl vrli rodušljub Ante Flego-Nabergoj.

Zaroka španškega kralja.

SAN SEBASTIANO 29. Kraljica-mati Marija Kristina je dospela včeraj semkaj. Na kolodvoru so jo vsprejeli kralj Alfons, oblastnike in številna možica naroda. Kralja in kraljico je narod živahnno pozdravil. Med obedom v Miramaru je bila princessonja Eugenija Battemberška predstavljena kraljici-materi.

BIARRITZ 29. Princezonji Battemberški sta ob 6. in tričetrti uri zvečer dospeli semkaj v spremstvu kralja Alfonsa. Kralj se je ob 7. uri zvečer vrnil zopet v San Sebastiano.

Popisovanje cerkvenega imetja na Francuzem.

PARIZ 29. V Grenoblu so se štirje in župniki branili podpisati nezačnlo o predstojem popisovanju cerkvenega imetja, ki jim ga je predložil policejski komisar. V mnogih občinah okolice Mezieres v departmaju Ardennes so župniki ukazali zvoniti mrtvaški zvonec in prepevati mrtvaške pesmi, ko je neki fiasnčni uradnik izvršil popisanje.

Srbcka skupščina.

BELIGRAD 29. Skupščina se je sestala danes predpoludne, ter je v današnji

seji rešila došle uloge. — Prihodnja seja jutri.

Dogodki na Ruskem.

PETROGRAD 29. Kakor poroča »Ruski Invalid«, se v Sibiriji vzpostavlja zakoniti red. V tehničkem osiru je treba še spolnitvi kurilni material ter popraviti mnogo lokomotiv, ki jih niso štrajkovci zavarovali proti marszu. Sedaj je zagotovljeno, da bo možen povratek mendžurske armade.

BATUM 29. Brzjavna služba in premet oseb na železnici je vzpostavljena. Dospela so remkaj čete.

PETROGRAD 29. (Petr. brs. ag.) Iz mnogih mest poročajo, da zopet prične jutri na srednjih šolah pouk, ki je bil od meseca novembra sem prekinjen, ker je sedaj mir vzpostavljen.

MOSKVA 29. Po računu zemstva bo treba 25 milijonov rublov v podporo prebivalstvu v kraju, kjer je bila slaba letina.

Konec punta v Vladivostoku.

PETROGRAD 29. Brzjavka generala Lineviča na ministerskega predsednika grofa Witeja se glasi: Pri čebab in v Vladivostoku je vse mirno. Mornarji, ki so se bili spuntali, so razročeni.

Hermangild Trococa

Barriera vecchia št. 8

ima veliko zaloga

mrtvaških predmetov za otroke in odraslene.

Venci

od porcelana in biserov vezanih z medeno žico, od umetnih etvlic s trakovci in napisi.

Slike na porcelanastih ploščah za spomenike.

Najnizje konkurenčne cene.

TOVARNA pohištva

Aleksander Ševi Minzi

ulica Tesa št. 52. R (lastna hiša).

ZALOGA:

PIZZA ROSARIO (čolsko poslopje). Gene, da se ni batil nobene konkurenčne. Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.

Ilustriran cenzik brezplačno in franko.

Serravallo-vo železnato kina vino

za bolehne otroke in rekovalessente.

Provzroča voljo do jedi, utrujuje želodec in ojačuje organizem.

Priporočeno od najslotečih zdravnikov v vseh situacijah, kadar je treba se po bolezni ojačiti.

Odkriveno s 16 kolojnami na raznih raztavah in z nad 3000 zdravniškimi spricavall.

I. SERRAVALLO

— Zrst. —

Odbor pevskega društva „Skala“ v sv. Križu pri Trstu naznanja tužno vest, da je spoštovan udruštvo

župnik FERDINAND JONKE

včeraj 29. t. m. ob 10. uri predpoludne po kratki mučni bolezni v Gospodu preminul.

Pogreb bo v sredo dne 31. januarija 1906 ob 10. uri predpoludne.

Sv. KRIŽ, 29. januarija 1906.

